

ΡΩΜΑΪΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΤΑΦΟΙ ΤΕΡΑΤΩΝ

ΥΠΑΡΧΕΙ μέσα εις τούς πεντακοσίους ναούς τῆς Ρώμης ἓνας, ὁ ὁποῖος συνδυάζει, συνενώνει καὶ ἀναμνησκει δύο ἀπὸ τὰ τραγικώτερα ὀνόματα τῆς ἱστορίας. Φαίνεται ὅτι ἡ Εἰμαρμένη κάποτε, μέσα εις τούς ἀκατανοήτους συνδυασμούς, τῆς ἀρέσκειται εις μερικὰ παιγνίδια παραδόξα, ἀλλόκοτα.

Ἐκεῖ, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἀρχαία Φλαμινία Ὀδός, εἶνε μία θαυμασία κυκλωτερῆς πλατεῖα μὲ ἐν τῷ ξόν θριαμβευτικόν ἐν εἶδει εἰσόδου. Ἐκεῖ ἐγίνοντο αἱ ἐπίσημοι ὑποδοχαὶ τῶν διαφόρων ἡγεμόνων ὑπὸ τοῦ Πάπα. Γύρω τὴν πλατεῖαν αὐτὴν στολίζουν τρεῖς ναοί, ὁ μεγαλειότερος τῶν ὁποίων εἶνε ἀφιερωμένος εις τὴν « Παναγίαν τοῦ Λαοῦ ».

Εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἐκκλησίαν, τὴν στολιζομένην ἀπὸ θαυμασίας εἰκόνας καὶ ἀριστοτεχνικὰ μνημεῖα, ἡ σύμπτωσις, ἡ Εἰμαρμένη, ἠθέλησε νὰ συνδυάσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Νέρωνος μὲ τὸ τῶν Βοργιῶν.

Καίτοι δεκαπέντε ὅλοι αἰῶνες ἐχώριζαν τὰ ἀνθρωπόμορφα ταῦτα τέρατα, ἐν τούτοις τὰ ἤνωσεν ἡ Εἰμαρμένη κάτω ἀπὸ τούς θόλους ἑνὸς ναοῦ ἀφιερωμένου εις τὴν Παναγίαν.

* *

Γύρω ἀπὸ τὴν « Παναγίαν τοῦ Λαοῦ », μέσα εις τὴν ὁμίχλην τῶν παραδόσεων, περιπλανᾶται ἡ ἀπαισία σκιά τοῦ Νέρωνος.

Ὅταν τὸ τέρας τοῦτο ἔπεσεν ὑπὸ τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐπαφροδίτου, ἡ καλὴ Ἀκτὴ, ἡ πιστὴ ἐρωμένη του, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ τὸν ἀγαπᾷ, ἐπῆρε, κατὰ τὴν παράδοσιν, τὸ σῶμα του

καὶ κρυφὰ τὸ ἔθαψεν εἰς τὸν τάφον τῶν Δομιτίων, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Φλαμινίας ὁδοῦ, ἐκεῖ δηλαδή ὅπου τελειώνει σήμερον ὁ κῆπος τοῦ ὠραίου Πίντσιο.

Μέσα εἰς τὴν γλυκειὰν πρασινάδα τοῦ ἀρχαίου κήπου ἀνεπαύθη τέλος ὁ αἰμοχαρὴς παράφρων Αὐτοκράτωρ.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀφηγεῖται ἡ παράδοσις, Ρωμαῖαι δέσποιναι ἐκόμιζον ἄνθη κρυφίως στολίζουσαι τὸν τάφον του, διότι παρ' ὅλην τὴν θηριωδίαν του ὁ Νέρων ἦτο μέγας κατακτητὴς γυναικείων καρδιῶν.

Ἄλλὰ βραδύτερον, διὰ τῆς παρόδου τῶν αἰώνων, ἡ παράδοσις ἐφόρτωσεν εἰς τὸν Νέρωνα ἄπειρα ἐγκλήματα, τὰ ὅποια οὐδὲ κἂν ἐφαντάσθη ποτὲ ὁ Νέρων. Διότι εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ Νέρων δὲν ἦτο μὲν ἄγγελος οὔτε τύπος ἀγαθοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἢ ἱστορία ἀποδεικνύει, ὅτι ἦτο πολὺ καλλίτερος ἀφ' ὅ,τι αἱ παραδόσεις τὸν ἐχαρακτήρισαν δημιουργοῦσαι περὶ τὸ ὄνομά του τὸ ἀγριώτερον τῶν μυθιστορημάτων.

Καὶ ἡ ἱστορία ἔχει τὰ θύματά της καὶ τοὺς εὐνοουμένους της. Καὶ ὁ Νέρων ἦτο ἀναμφιβόλως ἐν τῶν θυμάτων της, διότι τοῦ ἐφορτώθησαν ἁμαρτίαι περισσότεραι ἀπὸ ἐκείνας ποῦ ἔκαμε. Καὶ σήμερον πλέον κατήντησε τὸ ὄνομά του συνώνυμον μὲ τὸ τέρας.

* * *

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἰδίως ὁ Νέρων κατήντησε τὸ σύμβολον πάσης φρίκης καὶ θηριωδίας. Ἐδημιουργήθη δὲ ἡ παράδοσις, ὅτι τὴν νύκτα τὸ φάντασμα του ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν τάφον καὶ ἐστραγγάλιζε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐτόλμων νὰ διέλθουν ἐκεῖθεν.

Ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς κατελήφθη ὑπὸ πανικοῦ ἐξ ἀφορμῆς τῶν τρομερῶν τούτων ἀφηγήσεων, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα πλέον ἐπὶ πολλὰ ἔτη νὰ διέλθῃ κατὰ τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀπετέλει οὐχ ἦττον μίαν τῶν κυριωτέρων ἀρτηριῶν τῆς Αἰωνίας Πόλεως.

Ὁ Πάπας Πασχάλιος Β', μαθὼν τὸν φόβον τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ καὶ θέλων νὰ ἐξαλείψῃ μίαν τοσοῦτον ἐπικίνδυνον πρόληψιν, εἶπεν ὅτι εἶδεν ὄνειρον ἐξ οὐρανοῦ ἐμπνευσθέν, διὰ τοῦ ὁποίου διετάσσετο ὅπως εἰς τὸ κατηραμένον ἐκεῖνο μέρος, ὅπου ἐπλανᾶτο ἡ σκιά τοῦ Νέρωνος, ἀνεγείρῃ ναὸν εἰς τὴν Παναγίαν.

Κατὰ τὸ 1099 λοιπὸν ὁ Πάπας οὗτος ἐν μεγάλῃ πομπῇ μετέβη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἰδιοχείρως ἔκοψε τὸ πελώριον προαίωιον δένδρον, τὸ ὅποιον ἐσκίαζε τὸν τάφον τοῦ Νέρωνος, θέσας ἀμέσως τὰ θεμέλια τοῦ μέχρι σήμερον σωζομένου ναοῦ τῆς «Παναγίας τοῦ Λαοῦ».

Ἡ ἐκκλησία αὕτη θεωρεῖται ὡς μία τῶν ὠραιότερων τῆς Ρώμης, περιέχουσα ἀριστουργήματα τοῦ Ραφαήλου, τοῦ Μπερνίνι, τοῦ Σανουβίνου, τοῦ Πιντουρίτσιο καὶ ἄλλων. Ἰδίως αἱ εἰκόνες

τοῦ θόλου, ἔργα τοῦ Ραφαήλου, εἶνε ὑπέροχοι εἰκονίζουσαι τὴν Δημιουργίαν. Ἐν τῷ ἀριστουργήματί του τούτῳ ὁ Ραφαῆλος ἐν ὑπερόχῳ ἐμπνεύσει συνεδύασε τὴν ιδέαν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου κατὰ τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν καὶ κατὰ τὴν εἰδωλολατρικὴν ταυτοχρόνως.

Καὶ γύρω ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικῶς μεγαλοπρεπῆ μορφήν τοῦ Θεοῦ, εὐρίσκονται ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἄλλαι εἰδωλολατρικαὶ θεότητες. Εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν σώζεται ὁ τάφος ἑνὸς μεγάλου Ἑλληνοῦ, τοῦ καρδινάλιου Ροδοκαθάρου τοῦ Κύπρου.

* *

Καὶ δὲν εἶνε μόνος ὁ τάφος αὐτὸς ἐκεῖ μέσα. Ὅπως ὅλαι αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ρώμης, καὶ ἡ « Παναγία τοῦ Λαοῦ » εἶνε γεμάτη ἀπὸ τάφους διαφόρων ἐπισήμων. Ἄλλ' ὑπάρχει ἓνας μεταξὺ αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ζωντανεῖει τρομερὰς ἀναμνήσεις. Εἶνε ὁ τάφος τῆς Βανότζας, τῆς ἐρωμένης τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου Γ' τοῦ Βοργία, καὶ μητρὸς τῆς Λουκρητίας καὶ τοῦ Καίσαρος Βοργία. Παρ' αὐτὸν προσέτι εἶνε ὁ τάφος τοῦ δουκὸς τῆς Γάνδης, υἱοῦ τῆς Βανότζας, δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Καίσαρος Βοργία.

Ἡ « Παναγία τοῦ Λαοῦ » ἦτο ἡ ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν κατ' ἐξοχὴν ἠγάπων οἱ Βοργία. Ἐν αὐτῇ εἶχον ἰδικόν των παρεκκλήσιον, διότι παρ' ὅλην τὴν διεφθαρμένην καὶ κακοῦργον ψυχὴν της, ἡ Λουκρητία Βοργία ἦτο θρησκολόητος. Καὶ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἤρχετο πολλάκις, κατόπιν ὀργίων καὶ δολοφονιῶν καὶ δηλητηριάσεων, νὰ προσευχηθῆ ἡ τρομερὰ Λουκρητία.

Καὶ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἔτρεξεν ὅπως θρηνήσῃ καὶ προσευχηθῆ πρὸ τοῦ τάφου τοῦ ἀδελφοῦ της Δουκὸς τῆς Γάνδης, τὸν ὁποῖον ὁ ἀδελφὸς του Καίσαρ Βοργίας ἐδολοφόνησε καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν Τίβεριν ζηλοτυπῶν, διότι ἡ Λουκρητία ἐπρότιμα νὰ ἔχῃ ἐρωμένον της τὸν ἀδελφόν της δοῦκα τῆς Γάνδης καὶ ὄχι ἐκεῖνον! Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον τοῦ δουκὸς τῆς Γάνδης ἐτάφη καὶ ἡ μήτηρ του Βανότζα. Εἰς τὴν ἐρωμένην τοῦ Πάπα ἐγένετο κηδεῖα μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀπεδόθησαν αὐτῇ τιμαὶ Καρδινάλιου, ὅπως ἀφηγοῦνται σύγχρονοι ιστοριογράφοι.

Εἰς τὸν τάφον της δὲ ἐχαράχθη ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή :

« Εἰς τὴν Βανότζαν Κατάνη, τὴν ὁποίαν ὁ δοῦξ Καίσαρ τῆς Βαλεντίας, ὁ δοῦξ Ἰωάννης τῆς Γάνδης, ὁ δοῦξ τοῦ Σκύλακος καὶ ἡ Λουκρητία δούκισσα τῆς Φεράρας ἐξηυγένισαν, καὶ τὴν ὁποίαν διέκρινεν ἀγαθότης, οἶκτος καὶ καλωσύνη ».

Βραδύτερον, ἐννοεῖται, οἱ διάδοχοι τοῦ Βοργία Πάπα ἐνόμισαν φρόνιμον νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὸν τάφον τὴν ἀναιδῆ αὐτῆν ἐπιγραφήν.

Ἄλλὰ μένει ἀκόμη ἐκεῖ τὸ παρεκκλήσιον τῶν Βοργιῶν τοιουτοτρόπως ἐξακολουθεῖ συνδεδεμένη ἀναποσπάστως ἢ ἀνάμνησις

τοῦ Νέρωνος μὲ τὴν τῶν Βοργιῶν. Ἡ Εἰμαρμένη, βλέπετε, κάμνει κάποτε μερικὰ παιγνίδια συνδυασμοῦ τόσον παραδόξου ἀλλὰ καὶ τόσον συμβολικοῦ!

Ρώμη, Μάιος 1910.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ — ΚΑΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΨΥΧΡΩΝ

Ἀφιερωμένα στοὺς πολιτικούς
τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος

ΤΕΤΟΙΑ σημάδια ἀπὸ παντοῦ σὰν ἴδῃτ' ἀγνάντια μας
καὶ κᾶτι σὰν πεντάλφες σιὰ στραβά μας,
μὴν τὰ θαρρῆτε σύμβολα γιὰ τὴ κατάντια μας,
τὰ χάλια μας, τὰ νερουλοκολόκυνθὰ μας.
Εἶν' καββαλιστικὰ σημεῖα τῶν καιρῶν
γιὰ τὸ ἄστεϊο Κράτος μας, τὸ τρομερόν!

Σὰν ἴδῃτε νὰ μᾶς δίνουνε σβερχιές, χαστούκια,
κι' ἄφοβα νὰ τῆς τρώμε ὡσὰν τὰ κουτούκια,
τούτέστι νὰ κρατοῦμε... ἄφογον σιάσιν!
θὰ πῆ πῶς ἔχουμε πολὺ γερὴν τὴν κραισιν,
θὰ πῆ πῶς ἔχουμε τὸν στόμαχον γερόν, —
—θὰ πῆ πῶς... τὸν κακόν μας τὸν καιρόν!